

CHANGED ROLES

One of the healthiest and most controversial statements in art sustained that artists should be expelled from the ideal republic, unless they fulfilled a number of prerequisites. Modernity has found this opinion hard to accept. Nonetheless, these critics of old did not wish to banish all poets, painters and architects, only those who did not place their art at the service of the ruler, who dictated and supervised what must be done and how it must be built. Artists and their work served to edify the citizens. The politicians ruled them, because they lacked vision and reason. Builders were a manual, not intellectual, work force. Therefore, those who would not listen to reason and created following only the dictates of their whims, neither wishing nor seeking the good of the republic, were either proscribed or sentenced to death. It has been said that this ideal concept of art forms the basis for the principles of (national) socialist realism. Even so, the differences are obvious.

The legislator of the republic was at once priest, visionary and creator, which authorised him to see or foresee the city that should be built, to know why and how it should be built, and to legislate it. Politicians were the great artists because their creation, the constitution, was the greatest and most genuine dramatic work which imitated "the most beautiful and excellent life". They ordered that everything be built in the name of justice, to which artists had to submit for their own good. The ruler was on a cloud, from which all the rest must descend.

This concept contrasts with what actually happens, above all today. The roles have been interchanged: artists are now the kings. Formerly they were (or were required to be) submissive makers. Today they are national heroes. They do what they want and how they want, whatever occurs to them, and politicians, who consider themselves unable to judge works which they consider to be above good and evil, drag themselves along in the wake of artists. Since rulers do not know what must be done, they let creators do what they like, unfettered and free from commitments. The Santander Auditorium, the Palau Nou on the Ramblas, the Rambla del Mar or "David and Goliath" in the Olympic Village are gratuitous products: they pay no dues, their makers have been given a free hand and they have become reality. While it is true that there are regulations and budgets with which the creator must comply, they are easily dodged. It is a question of art, persuasion and pretence.

Rulers do not control, they neither assert themselves nor impose their will upon artists—fortunately, for when they do the result is worse. The fate of politicians depends, on the one hand, on the party leader and, on the other, on voters, whose popular tastes they presumably satisfy.

They flatter, buy silence and position, unblushingly change political colour. They behave like the undesirable artists of Antiquity: "an audacious man, good speaker, daring, enterprising, brazen, an inventor of lies, a charlatan, a hardened litigant, loose-tongued, an old fox, smeller out of secrets, a man of a thousand faces, bittersweet, a slippery eel, a rascal, libertine, teaser, miser and scrounger". Aristophanes was simply describing the theatre artist. Politicians are illusion makers who lead to deceit, cover up truth, keep their backs covered. They flee from justice. What they know cannot be known, they know what cannot and does not deserve to be known. Consequently they give free rein to artists to provide lustre and spectacle and build castles in the air to distract public attention. Artists are dreamers and their works, clever or enigmatic, entertain. Genius or Gemio, it makes no odds. Artists continue to be at the service of rulers but the latter, who hardly embody truth, cannot reasonably condemn lies.

For this reason, as some maintain, paradoxically architecture and the arts in general, now exist only in the work of some enlightened individual, a dreamer overlooked by politicians, or on paper, committed to ideas or dreams but uncommitted to reality, where dreams never come true.

PAPERS CANVIATS

Una de les afirmacions més saludables i polèmiques en art sostenia que els artistes havien de ser expulsats de la república ideal, a menys que complissin determinats requisits. Aquesta opinió ha estat difícilment acceptada per la modernitat. Amb tot, aquests crítics no repudiaven tots els poetes, pintors i arquitectes, sinó únicament els que no posaven el seu art al servei del governant, que dictava i supervisava el que s'havia de fer i com s'havia d'edificar. L'artista i la seva obra servien per edificar els ciutadans. El polític els manava, perquè aquests estaven mancats de visió i de raó. Els constructors eren mà —no cap— d'obra. Per això els que es rebel·laven i només componien segons els seus capricis, sense voler ni cercar el bé de la república, eren proscripats o condemnats a mort. S'ha dit que aquesta concepció ideal de l'art és la base de l'ideari del realisme (nacional)socialista. No obstant això, les diferències són palpables. El legislador de la república era alhora sacerdot, visionari i creador, cosa que el facultava per veure o preveure la ciutat que s'havia d'aixecar, saber per què i com s'havia d'edificar, i per legislar. Els polítics eren els grans artistes perquè la seva creació, la constitució, era l'obra dramàtica més gran i autèntica que imitava "la vida més bella i excel·lent". Manaven construir en nom de la justícia, a la qual els artistes s'havien de sotmetre per al seu bé. El regidor estava en un núvol, del qual havien de baixar els altres. Aquesta concepció topa amb el que succeeix a la realitat, especialment avui. Els papers han canviat: els artistes són els reis. Havien estat (o havien hagut de ser) executors sotmesos; avui són glòries nacionals. Fan el que volen i com volen, el que se'ls acut, i els polítics, que no se senten capaços de jutjar obres que pensen que estan més enllà del bé i del mal, s'arrossegueuen als peus dels artistes. Com que els governants no saben què s'ha de fer, deixen que els creadors vagin fent, lliures de lligams i compromisos. L'auditori de Santander, el Palau Nou de la Rambla, la Rambla del Mar o David i Goliath a la Vila Olímpica són productes gratuïts, no paguen peatge, han tingut via lliure i s'han fet realitat. És cert que existeixen normes i pressupostos als quals el creador s'ha de cenyir, però es toregen fàcilment. Qüestió d'art, persuasió i dissimulació. Els governants no controlen, no s'imposen ni imposen res als artistes, per sort, perquè quan ho fan, el resultat encara és pitjor. La sort dels polítics depèn d'una banda del líder del partit i, de l'altra, dels vots, que satisfan els suposats gustos populars. Adulen, compren silenci i nomenaments, canvien de color sense envermellar. Es comporten com els artistes denunciats a l'Antiguitat: "home audaç, bon parlador, atrevit, emprenedor, descarat, inventor de mentides, xarlatà, litigant empredreït, sac de processos, màquina parladora, guineu astuta, punxó, home de mil cares, agredolç, anguila esmunyedissa, brètol, vestit recosit, dropo, trencaclosques, avar i llagoter". Aristòfanes descrivia únicament l'artista de teatre. Els polítics són fabricants d'il·lusions que porten a engany, tapen la veritat, es cobreixen les espatlles. Defugen la justícia. Allò que saben no pot saber-se, saben el que no pot ni mereix saber-se. Per això deixen via lliure als artistes perquè donin llustre i espectacle, i construeixin castells en l'aire que distreguin l'atenció pública. Aquests són distrets, i les seves obres, ocultes o enigmàtiques, entretenen. Geni i Gemio tenen una arrel semblant. Els artistes continuen al servei dels governants, però aquests, que no encarnen la veritat, no poden condemnar raonablement la mentida. Per això, tal com defensen alguns, paradoxalment l'arquitectura i les arts en general ja només existeixen en la tasca d'algun il·luminat, algun distret oblidat pels polítics, o bé sobre el paper, compromeses amb la idea o amb els somnis, sense estar compromeses per la realitat, on els somnis no aconsegueixen fer-se realitat.